

90-årige smed Frederik Jensen med de blankpudsede hestesko, han i århundredets begyndelse lavede som sit svendestykke.

90-årig Stevns-smed om håndværkerminder

Frederik Jensen, der hele sit liv har boet i Holtug, men som hver dag i 55 år tog til Store-Heddinge og arbejdede i samme virksomhed

En håndværkers mand af den stabile gamle skole, en, der trofast tjente den virksomhed, hvori han var ansat, i ikke mindre end 55 år, smed Frederik Jensen, Holtug, fylder på tirsdag den 23. april 90 år. Det er en høj alder, men Frederik Jensen er ikke aflægs, og han har gennem mange år alene passet sit hus og hjem i det daglige, nu med en håndsrækning ind imellem af sine døtre, som han har indenfor rækkevidde.

Og så er han en hyggelig gammel mand at snakke med. Et menneske, der vel har levet i det stille, men som alligevel har fulgt med, og som i sin erindring bevarer mange træk fra et langt liv.

Frederik Jensen er født i Holtug, og der har han faktisk boet altid. Hans far var malermester Rasmus Jensen, og Frederik kom til at gå i skole hos lærer Bau.

De ville banke tingene ind

- Og de var temmelig strenge begge to. Jeg fik mange klø - de ville banke tingene ind! siger Frederik Jensen, med et smil, der nok er lunere i dag, end da han for så mange år siden konstaterede kendsgerningerne. Da han var færdig med skolen, kom han hen og tjente en tid hos gårdejer Jens Peter Sørensen i Holtug, hvor også to af hans søstre fik plads. Men så begyndte uddannelsen til den egentlige livsgerning:

- Jeg kom i lære hos smed Ole Olsen i Sierslev, far til den nuværende Sierslev-smed

man endnu mange steder havde komfurer, brønd og pumpe i gården og somme tider også en lille pumpe på køkkenbordet og jeg stillede da forresten også det første træk-og-slip op i Store-Heddinge. Det var hos Hemmingsen på det daværende Jernbanehotel.

Hvordan »Sulekarret« fik sit navn

Og så falder snakken da helt naturligt på hine tiders mange brændevinsbrænderier og beværtninger, som Store-Heddinge i gamle dage var berømt for. Vi talte på fingrene sådan gaderne igennem femten-seksten værtshuse, som Frederik Jensen husker allesammen, ligesom Højskolehjemmet, Phønix og Hotel Stevns, som dengang hed Postholdergården, Hinge, Jernbanehotellet og Jernbanerestauranten, P. Svendsen Restauration, Industricafeen, »Frederik Jørgens« i Egestræde, »Blomsterpotten« og »Malerpotten«, »Gammel Torvs Apotek«, Landmandshotellet, Landbocafeen og »Sulekarret«, nævnt i flæng. Frederik Jensen fortæller, hvordan det gik til, at sidstnævnte etablissement i Vestergade fik sit særprægede navn. Det var nu nærmest en snack, og værten blev kaldt »sulefar«, fordi han havde været slagter i København. En dag kom så en af byens mænd ind, og man sad og havde det hyggeligt. Da tørsten var slukket, syntes »sulefar«, at den anden også skulle yde et bidrag, men det ville denne ikke, og så udspandt sig følgende replikskifte, startet af »sulefar«:

- Nå, du vil ikke betale ... så er du en lort!

2. mand: ... er du et svin.

når du vil ha en lort i dit sulekar!

Og det værtshusnavn blev altså hængende!

Men selv om Frederik Jensen altså havde sit daglige virke i Store-Heddinge, blev han boende i Holtug, hvor han fremdeles har sit hjem i »huset«, der efter sin beliggenhed bærer navnet »Hjørnet«, og hvor tidligere Holtug Brugs, som nu er genbo, havde til huse.

Nøjeregnende med tid såvel som med penge

Mangfoldige gange har han om vinteren, når sneen dækkede landet, og cyklen ikke kunne bruges, taget turen frem og tilbage mellem hjem og arbejdsplads til fods. Hans far gav ham i sin tid en gammel cykel.

- Jeg ville jo også gerne have et lommeur, men det mente far ikke, jeg havde brug for. Jeg købte sgu et alligevel! For jeg kunne da ikke undvære et ur. I de dage var man meget nøjeregnende med tiden, og Johan Larsen stillede hver morgen for at se, om vi var på pletten. Det var såmænd en lang arbejdsdag. Et par timer hver morgen fra seks til otte og hver eftermiddag fra fire til seks smedede vi hestesko, så det klang, og resten af dagen gik med vognarbejde ... svendelønnen var dengang 2,25 - om dagen! Det blev altså til 13,50 om ugen.

Den gamle smed er med sine 90 år usædvanlig rask og frisk. Han kan faktisk klare næsten alting selv. Det kan således nævnes, at han lige har malet sin flagstang. Det fortæller han med den muntre tilføjelse: Men den var da lagt ned først!

Rich. Olsen: - Hvorfor skulle det nu være smedevæjen?

- Tja, det var nu nærmest noget, min far bestemte! Men min ene bror blev da maler som far, og den ældste blev for øvrigt murer. Jeg var så i smedelære i tre år og skulle så på et større værksted som forbundter. På jernstøberiet i Bjælkerup kunne det ikke blive til noget, for de foretrak at køre med deres egne læringe, og så blev det til, at jeg i 1902 begyndte hos Johan Larsen i Store-Heddinge, en virksomhed, der jo stadig eksisterer.

Fra mine drengeår husker jeg, hvordan der dengang så ud i Vestergade. Det store forhus blev først bygget i 96, og før den tid var plove og andre redskaber udstillet i gården ud mod gaden bag et jerngitter. Johan Larsen, der var kommet fra Præstø, havde i længen i den ene side af gårdspladsen smedie bagest, en tid også et støberi, der var nedlagt, lige før jeg kom. beboelse i midten og vognarbejde ud mod gaden, hvor der nu er radioforretning.

I samme virksomhed i samfulde 55 år

Og Frederik Jensen blev altså i denne virksomhed i samfulde 55 år. En søn videreførte den efter Johan Larsen, men senere kom forretningen på andre hænder, Hansens og Marius Andersens, og den nuværende indehaver Erik Garde begyndte, da jeg havde 50 års jubilæum, fortæller den gamle smed, der selv først lagde op i 1957.

- Jeg begyndte som grovsmed og blev siden vogn- og beslagsmed, men så fik jeg andre opgaver. Vi havde på værkstedet en gasmand, der hed Hans Hansen, som arbejdede med gasværkets installationer. Han var, hvad man kaldte anboringsmester, men blev syg.

- Du bliver nødt til at vænne dig til gassen, sagde Johan Larsen, og senere afløste jeg så Hans Hansen og fik siden også arbejdet med vandinstallationer og har udført den slags i mangfoldige huse i Store-Heddinge.

Det var jo i de dage, da 2.

B.D.